

Siže politike

Dejan Maksimović
Stefan Šipka

U saradnji sa:

Станиште
еколошки центар

Finansiranje zaštite životne sredine na lokalnom nivou: odnos prihoda i rashoda

*Siže politike je deo serijala analiza na temu finansiranja zaštite životne sredine.

Predstojeća finansijska ulaganja od barem 10 milijardi evra za zaštitu životne sredine podrazumevaju uspostavljanje delotvornog sistema finansiranja životne sredine, naročito na lokalnom nivou.

Životna sredina, finansije i lokalna samouprava

Finansijska ulaganja u zaštitu životne sredine, jedan su od najvećih izazova za Republiku Srbiju u procesu pristupanja Evropskoj uniji. Zvanične procene iz 2011. godine¹ ukazuju da će do 2030. godine troškovi primene prava iz Poglavlja 27 (zaštita životne sredine), dostići 10,6 milijardi evra, i to najviše za zaštitu voda od zagađenja (5,6 milijardi evra), za upravljanje otpadom (2,8 milijardi evra) i za industrijsko zagađenje (1,3 milijade evra). Po novijim procenama² potrebna ulaganja su, takođe, oko 10 milijardi evra, s tim što je ovde reč samo o investicionim (kapitalnim) ulaganjima tako da je, sa operativnim ulaganjima (troškovi održavanja infrastrukture), ukupan iznos još i veći. Iako će se

tek sprovoditi temeljne analize u pogledu iznosa koje je potrebno uložiti u oblast zaštite životne sredine, postojeće procene, svakako, već pokazuju da je reč o ogromnim ulaganjima koja predstoe.

Izveštaj o skriningu za Poglavlje 27 i godišnji izveštaji Evropske komisije³ pokazuju da EU takođe prepoznaje značaj obezbeđenja odgovarajućih finansijskih kapaciteta, odnosno, delotvornog sistema finansiranja. U cilju prevazilaženja problema, neophodno je što pre obezbediti efikasan, efektivan i transparentan sistem finansiranja životne sredine, na svim nivoima vlasti. Finansiranje životne sredine na lokalnom nivou zaslužuje posebnu pažnju s obzirom na obim nadležnosti koji lokalne samouprave imaju na osnovu domaćih propisa⁴ (i sa time povezanim finansijskim obavezama⁵), nedovoljne kapacitete kao i različite prakse (imajući u vidu brojnost i raznolikost opština i gradova).

S obzirom na procene da se za životnu sredinu u Srbiji izdvaja 0,4% (2011)⁶ odnosno 0,25% (2014)⁷ BDP-a a da su države koje su 2004. i 2007. godine pristupile Evropskoj uniji za ovu svrhu izdvajale 1,5 – 2,5% BDP godišnje⁸, jasno je da se nedovoljno finansijskih sredstava alocira na životnu sredinu u ovom trenutku⁹. Međutim, pre nego što se povećaju

1. Nacionalna strategija Republike Srbije za aproksimaciju u oblasti zaštite životne sredine („Sl. glasnik RS“ 80/2011). Uvod, strana 3.

2. Status i planovi prenošenja i sprovođenja pravnih tekovina EU za poglavlje 27 – Životna sredina i klimatske promene (Post-skrining dokument), septembar 2015.

3. Izveštaj Evropske komisije o napretku Srbije za 2016. godinu, Poglavlje 27, strana 88, srpski prevod.

4. Posebno treba istaći Zakon o lokalnoj samoupravi („Sl. glasnik RS“, br. 129/2007, 83/2014 – dr. Zakon i 101/2016 – dr. zakon) i Zakon o komunalnim delatnostima („Sl. glasnik RS“, br. 88/2011 i 104/2016) koji nadležnosti u oblasti prečišćavanja otpadnih voda, snabdevanja piјaćom vodom i upravljanja komunalnim otpadom daju jedinicama lokalne samouprave.

5. Iskustva drugih država bivše Jugoslavije, takođe, ukazuju da lokalne samouprave imaju važnu ulogu i podnose 35 – 60% nacionalnih troškova u ovoj oblasti. Izvor: Prezentacija „Uloga lokalnih vlasti u evropskim integracijama u oblasti zaštite životne sredine“, Siniša Mitrović, savetnik predsednika Privredne komore Srbije, 2011.

6. Nacionalna strategija Republike Srbije za aproksimaciju u oblasti zaštite životne sredine („Sl. glasnik RS“ 80/2011). Uvod, strana 46.

7. Prema okvirnim procenama eksperala Privredne komore Srbije.

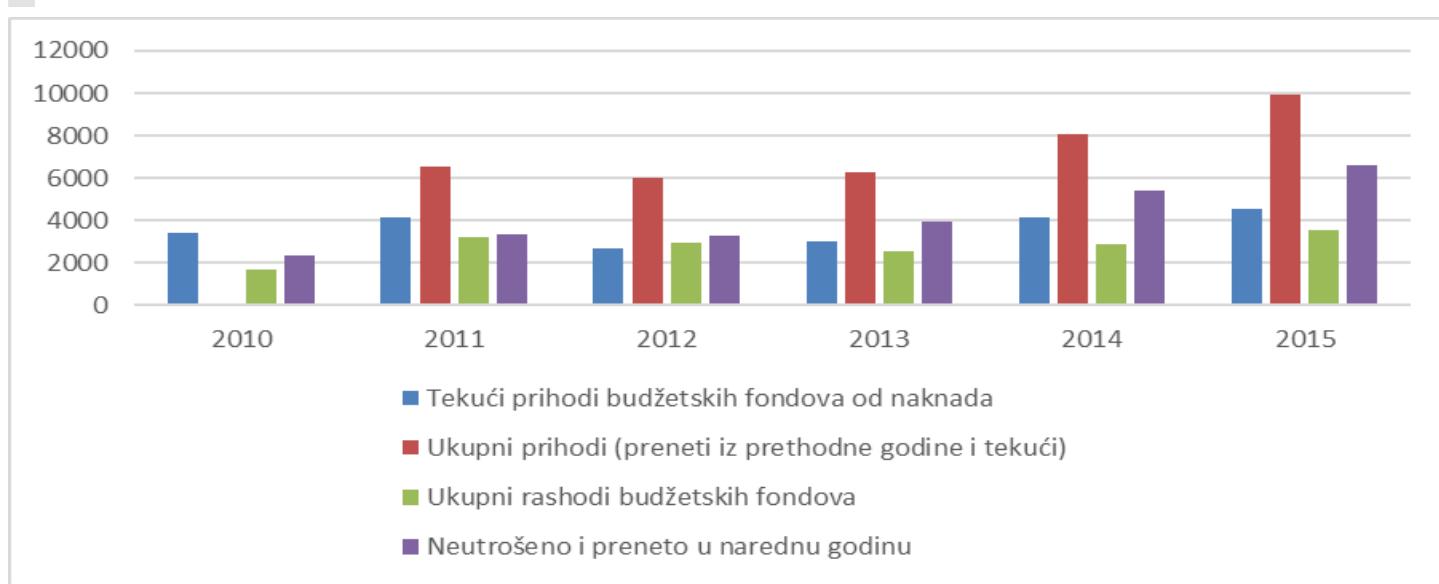
8. Prezentacija „Uloga lokalnih vlasti u evropskim integracijama u oblasti zaštite životne sredine“, Siniša Mitrović, savetnik predsednika Privredne komore Srbije, 2011.

9. Prema podacima, prikupljenim za potrebe analize, ukupni tekući prihodi budžeta lokalnih samouprava (LS), naplaćeni u protekle tri godine od naknada za zaštitu životne sredine iznosili su: 4.770.221.000 (u 2014. godini), 4.530.784.541 (2015) i 4.955.082.860 (2016) dinara.

prihodi namenjeni zaštiti životne sredine (problem sa prihodovne strane), potrebno je obezbediti da se sredstva namenski troše (problem sa rashodovne strane), kao preduslov za efektivno korišćenje kako postojećih, tako i budućih sredstava opredeliti na zaštitu životne sredine na lokalnom nivou.

U ovom sižeu politike fokus je na identifikaciji rashoda evidentiranih na računu lokalnih budžetskih fondova za zaštitu životne sredine¹⁰, odnosu pomenutih rashoda i lokalnih prihoda od naknada za zaštitu životne sredine i potencijalnim razlozima za takav odnos. Za tu svrhu su prikupljeni i obrađeni podaci dobijenih od Uprave za rezervu i na osnovu dokumenta 145¹¹ lokalnih samouprava¹². U narednim sižeima¹³ biće obrađene druge relevantne teme, uključujući i pitanje da li i u kojoj meri se sredstvima budžetskog fonda finansiraju i programi koji ne pripadaju zaštiti životne sredine, sa daljim preporukama u ovim oblastima.

Grafikon. Odnos ukupnih namenskih prihoda i rashoda u okviru lokalnih budžetskih fondova za zaštitu životne sredine, zbirno

Koji su ključni problemi?

Grafikon ukazuje na kontinuitet kretanja prihoda i rashoda lokalnih samouprava u poslednjih šest godina kako bi se mogla steći generalna slika o njihovom odnosu. Na osnovu grafikona već se može uočiti tendencija da prihodi

Lokalne samouprave, preko budžetskih fondova za zaštitu životne sredine, koriste manje novca nego što se kroz namenske naknade naplati.

prevazilaze rashode i da iznos neutrošenih sredstava raste iz godine u godinu. Ova dinamika prihoda i rashoda će u nastavku biti detaljnije objašnjena.

10. Zakon o zaštiti životne sredine („Sl. glasnik RS“ 135/2004, 36/2009 i 14/2016) u članu 100, stav 1. i 3. propisuje da se sredstva budžetskog fonda koriste za finansiranje zaštite unapređivanje životne sredine, na osnovu utvrđenog programa korišćenja sredstava budžetskog fonda koji donosi nadležni organ jedinice lokalne samouprave, po prethodno pribavljenoj saglasnosti Ministarstva o nameni korišćenja sredstava. Član 100, stav 4. propisuje da Izveštaj o korišćenju sredstava budžetskog fonda lokalne samouprave dostavljaču Ministarstvu najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu.
11. Reč je o svim lokalnim samoupravama sa prostora Centralne Srbije i AP Vojvodine u skladu sa Zakonom o teritorijalnoj organizaciji („Sl. glasnik RS“ broj 129/2007).
12. Podaci o prihodima dobijeni su od Uprave za rezervu za period 2010–2015. Podaci o rashodima dobijeni su, pre svega, uvidom u završne račune budžeta lokalnih samouprava za period 2010–2015 (u slučaju 2015. godine radi se o 139 lokalnih samouprava), a u manjoj meri (kod 15 lokalnih samouprava) uvidom u izveštaje o korišćenju sredstava budžetskih fondova, odnosno, Plana i izvršenja rashoda za period 2013–2015, za lokalne samouprave kod kojih nije bilo moguće pristupiti podacima uvidom u završne račune.
13. U sklopu istog serijala sižea na temu finansiranja životne sredine na lokalnom nivou.
14. Obaveze finansiranja zaštite životne sredine na republičkom i lokalnom nivou, propisane su još 2004. godine, ali tek posle izmena Zakona o zaštiti životne sredine iz 2009. godine i uvođenja obaveze otvaranja budžetskog fonda, počela je široka primena Zakona. Zbog toga narednu 2010. godinu smatramo polaznom tačkom od koje možemo uporedno pratiti kretanja i trendove. Iznos rashoda za 2015. i prenetih sredstava u 2016. urađen je na osnovu podataka iz 142 lokalne samouprave, za koje imamo dokumente (zaključno sa 15. martom 2017. godine).

Iz Tabele 1 se takođe može uočiti da su u pet od poslednjih šest godina zabeleženi manji rashodi od tekućih prihoda¹⁵. Tabela 2 pokazuje da je u periodu 2010-2015, veliki broj opština i gradova koji su kroz budžetske fondove trošili manje novca nego što su od naknada naplaćivali.

Tabela 1. Ukupni tekući prihodi i rashodi u okviru lokalnih budžetskih fondova za zaštitu životne sredine.

Godina	Tekući prihodi od naknada, za sve lokalne samouprave zbirno (RSD)	Rashodi budžetskih fondova za sve lokalne samouprave zbirno (RSD)
2010	3.430.671.473	1.660.283.300
2011	4.163.808.015	3.234.997.555
2012	2.645.766.582	2.971.895.586
2013	3.016.318.383	2.563.212.498
2014	4.111.880.625	2.881.001.790
2015	4.530.621.775	3.552.265.989

Tabela 2. Broj i procenat lokalnih samouprava koje su u dатој godini za zaštitu životne sredine imale manje rashode od iznosa tekućih prihoda od naknada.

Godina	Broj lokalnih samouprava	Procenat ukupnog broja LS
2010	127	87,6%
2011	121	83,5%
2012	85	58,6%
2013	75	51,7%
2014	97	66,9%
2015	89	62,7% ¹⁷

Na početku pomenutog perioda, to je bio slučaj u više od 120 lokalnih samouprava. Zatim sledi pad broja u godinama kada su bili smanjeni namenski prihodi, tako da je „granica“ za većinu opština i gradova bila niža i dostižnija i sa manje izvršenih rashoda¹⁶. U tom periodu je većina lokalnih samouprava koristila preneta sredstva iz prethodnih godina, ili je

opredeljivala sredstva iz drugih, nemomenskih prihoda. Na kraju perioda ponovo raste broj lokalnih samouprava koje više prihodu nego što rashodu, zbog postepenog povećanja iznosa naplaćenog kroz

Raste ukupan iznos neutrošenih sredstava za zaštitu životne sredine koja se na računu lokalnih budžetskih fondova prenose u narednu godinu.

posebnu naknadu za zaštitu i unapređenje životne sredine, (koju propisuju skupštine opština i gradova a koja je 100% prihod lokalnog budžeta) kao i povećanja broja opština i gradova koje imaju ovu naknadu.

Tabela 3 pokazuje da u protekle tri godine raste iznos neutrošenih sredstava koja bi po zakonu morala da se prenesu u narednu godinu, kako bi se njima finansirale aktivnosti i projekti koji su u prethodnoj godini ostali nesprovedeni. Broj lokalnih samouprava koje imaju neutrošena sredstva je vrlo visok i u pojedinim godinama prelazi 80%.

Tabela 3. Lokalne samouprave koje su prenеле neutrošena

Godina	Broj lokalnih samouprava	Procenat od ukupnog broja	Ukupan iznos prenetih sredstava
2013	111	76,5%	3.956.824.037
2014	123	84,8%	5.428.649.758
2015	116	81,7% ¹⁸	6.520.070.456

15. Jedino su u 2012. godini rashodi bili veći od prihoda, ali ne zbog povećanih rashoda, već zbog smanjenja prihoda – ukidanja naknade za motorna vozila i obustave prihoda od naknade za emisiju zagađujućih materija u tri lokalne samouprave sa najvećim prihodima po ovoj naknadi.

16. Ukipanje naknade za motorna vozila izazvalo je značajne promene u strukturi prihoda. Ova naknada je u 2011. godini činila 70–100% svih prihoda za zaštitu životne sredine u 52 lokalne samouprave. Njenim ukidanjem, veliki broj opština praktično je ostao bez ikakvih namenskih prihoda, te su i najmanji rashodi u budžetskom fondu bili dovoljni da se potroši celokupan iznos prihoda. Upravo to je razlog pada broja opština i gradova koji troše više novca za zaštitu životne sredine, nego što prihoduju.

17. Za 142 jedinice lokalne samouprave.

18. Za 142 jedinice lokalne samouprave.

Ukupan iznos neutrošenih sredstava koje su sve lokalne samouprave zbirno morale da prenesu u 2016. godinu dostigao je 6,5 milijadi dinara. Sve do 2016. godine, alokacija naknada za zaštitu životne sredine na druge korisnike bila je u suprotnosti sa zakonom. Međutim, prema izmenama Zakona o budžetskom sistemu¹⁹, od 2016. godine sredstva od naknada za zaštitu životne sredine prestala su da imaju namenski karakter. Od te godine, ova sredstva se mogu bez pravnih ograničenja planirati za druge namene i mogu ih, pored budžetskog fonda za zaštitu životne sredine, koristiti i drugi korisnici budžeta. Umesto da se pooštrenom kontrolom obezbedi namensko korišćenje sredstava, propisi su izmenjeni tako da korišćenje sredstava od naknada za zaštitu životne sredine za druge namene više nije suprotno zakonu. S obzirom na višegodišnju praksu da se, suprotno tadašnjim zakonskim obavezama, za zaštitu životne sredine koristi manje sredstava od iznosa

Izmene Zakona o budžetskom sistemu 2015. godine „ozakonile“ su mogućnost da lokalne samouprave sredstva od naknada za zaštitu životne sredine raspoređuju na druge korisnike i troše na druge namene.

prihoda od naknada, ne postoji značajan razlog da opštine i gradovi sada to isto ne čine, nakon ukidanja namenskog karaktera naknada. Stoga je pomenutim izmenama samo legalizovana mogućnost da lokalne samouprave sredstva od naknada za zaštitu životne sredine raspoređuju na druge korisnike i troše za aktivnosti i programe koji ne pripadaju oblasti zaštite životne sredine. Sledeći primjeri pokazuju šta se u narednom periodu može dogoditi sa lokalnim budžetskim fondovima i lokalnim finansiranjem

zaštite životne sredine usled pomenutih izmena Zakona o budžetskom sistemu:

* **Izmene budžeta – na račun životne sredine:** U gradu Vršcu, po Odluci o budžetu za 2016. godinu²⁰, planirano je 70 miliona dinara rashoda u budžetskom Fondu za zaštitu životne sredine. Međutim, u Odluci o drugom rebalansu budžeta²¹ za 2016. godinu, za istu namenu planirano je samo 11,8 miliona dinara²². Pritom, Odlukom o budžetu za 2017. godinu, u Fondu za zaštitu životne sredine je planirano samo 12 miliona dinara, što ukazuje na mogući kontinuitet pomenute prakse.

* **Bez novca – bez fonda:** Gradsko veće grada Sremska Mitrovica je u novembru 2013. godine stavilo van snage Zaključak o osnivanju budžetskog Fonda za zaštitu životne sredine. U obrazloženju stoji da je razlog za ovakav potez to što su prestali da postoje izvori finansiranja. Grad Sremska Mitrovica nema usvojenu lokalnu odluku o naknadama za zaštitu životne sredine, pa po tom osnovu nema ni prihoda. Nenamenska sredstva iz drugih izvora nisu alocirana za potrebe Fonda, a prihodi od republičkih naknada su u 2014. i 2015. godini bili oko 600.000 dinara godišnje. Sremska Mitrovica je stoga prva i za sada jedina lokalna samouprava u Srbiji, koja je zbog nedostatka sredstava, formalno ukinula svoj budžetski Fond za zaštitu životne sredine.

* **Nema novca – nema ni programa:** Tokom istraživanja uočeno je da se u 2016. godini pojавilo još nekoliko opština (Bogatić, Veliko Gradište i Lučani) koje su u pratećem dopisu navele da zbog nepostojanja izvora finansiranja nisu izradile ni usvojile program korišćenja sredstava budžetskog fonda za zaštitu životne sredine.

Kako su izmene Zakona o budžetskom sistemu i ukidanje namenskog karaktera naknada za zaštitu

19. Izmene i dopune Zakona o budžetskom sistemu („Službeni glasnik“ 103/2015), član 2, tačka 15, u namenska sredstva spadaju samo donacije, krediti i samodoprinos.

20. Objavljena u „Službenom listu grada Vršca“ broj 16/2015, strana 28, funkcija 500.

21. Objavljena u „Službenom listu grada Vršca“ broj 18/2016, strana 22, funkcija 500.

22. Treba pomenuti i to da su u 2016. godini za budžetski fond na raspolaganju bila sredstva u iznosu od 83,4 miliona dinara, i to 22,2 miliona dinara prenetih iz 2015. godine i 61,2 miliona dinara tekućih prihoda u 2016. godini, očigledno je da je grad Vršac brzo iskoristio mogućnost i prenamenio više od 70 miliona dinara prvobitno namenjenih za zaštitu životne sredine.

Kontinuirana praksa da se više sredstava prikuplja nego što se koristi, može se smatrati ne samo nekorektnim odnosom prema građanima i privredi, već i propustom da se sredstva namenski upotrebe za zaštitu životne sredine.

životne sredine uticale na lokalne budžetske fondove, da li su opštine iskoristile mogućnost i smanjile iznose u fondovima, da li ima još opština i gradova koje su ukinule svoje fondove, biće poznato nakon 15. juna 2017. godine, do kada lokalne samouprave imaju zakonsku obavezu da usvoje završni račun budžeta za 2016. godinu. Sudeći po navedenim primerima, teško je imati optimistična očekivanja po ovim pitanjima.

Naredni koraci

Na osnovu prikazanih podataka i njihove analize može se govoriti o postojanju kontinuirane loše prakse da se više sredstva prikuplja nego što se koristi za zaštitu životne sredine.

Pritom, postojeći budžetski prihodi svih nivoa vlasti su nedovoljni da se odgovori na potrebe, probleme i zahteve zaštite životne sredine, s obzirom na finansijske projekcije potrebnih ulaganja u narednom periodu (pogledati uvodno poglavlje).

Postojanje mogućnosti da se i tako nedovoljni prihodi koriste nenamenski čini sistem finansiranja zaštite životne sredine nedovoljno efektivnim u pogledu očuvanja i unapređenja uslova u životnoj sredini, odnosno, umanjuje mogućnosti Srbije da obezbedi finansijska sredstva neophodna za uspešno usaglašavanje sa standardima EU. Uvidom u završne račune, uočava se značajan broj lokalnih samouprava koje rashode budžetskih fondova planiraju samo na osnovu očekivanih tekućih prihoda od naknada, ne dodajući na njih i preneta sredstva iz prethodne godine. Ovakva praksa ukazuje na značajnu mogućnost da su sredstva

namenjena zaštiti životne sredine nenamenski korišćena iste godine kada su i ostvarena kao prihod, na aktivnosti i na korisnike koji nemaju veze sa zaštitom životne sredine.²³

Stoga, imajući u vidu predstavljene podatke i analizu sprovedenu u ovom trenutku mogu se dati sledeće ključne preporuke:

- Jasno je da efektivno i održivo finansiranje aktivnosti koje se tiču zaštite životne sredine povezano sa namenskim korišćenjem sredstava od naknada za zaštitu životne sredine na lokalnom nivou. Stoga je važno da se izmenama Zakona o budžetskom sistemu vrati namenski karakter prihodima od naknada za zaštitu životne sredine.
- Potrebno je propisati mere koje će se preduzeti u slučajevima kada lokalne samouprave za programe zaštite životne sredine izvrše manje rashoda od iznosa namenskih prihoda iz naknada. Neka od mogućih rešenja jesu ograničavanje učešća na konkursima nadležnog ministarstva, kao i privremena obustava finansijskih transfera.

23. U narednim sižeima, programi korišćenja sredstava budžetskih fondova i izveštaji o korišćenju sredstava biće predmet temeljne analize i tada će ovo pitanje biti detaljno obrađeno.

Korišćena literatura:

- * Izveštaji o korišćenju sredstava budžetskih fondova lokalnih samouprava 2013-2015.
- * Izveštaj Evropske komisije o Srbiji za 2016. godinu.
- * Nacionalna strategija za aproksimaciju u oblasti životne sredine za Republiku Srbiju „Službeni glasnik RS“ 80/2011.
- * Planovi izvršenja rashoda lokalnih samouprava.
- * Pravilnik o kompenzacijskim merama (20/2010).
- * Pravilnik o uslovima i načinu vođenja računa za uplatu javnih prihoda i raspored sredstava sa tih računa („Službeni glasnik RS“ broj 107/2016).
- * Prezentacija „Uloga lokalnih vlasti u evropskim integracijama u oblasti zaštite životne sredine“, Siniša Mitrović, savetnik predsednika Privredne komore Srbije, 2011.
- * Podaci dobijeni od Uprave za trezor: pregled naplaćenih i raspoređenih prihoda budžeta Republike Srbije, budžeta AP Vojvodine i budžeta svih lokalnih samouprava od svih naknada za zaštitu životne sredine za period 2010-2016.
- * Status i planovi prenošenja i sprovođenja pravnih tekovina EU za poglavje 27 – životna sredina i klimatske promene (Post-skrining dokument), septembar 2015.
- * Završni računi budžeta lokalnih samouprava za period: 2010-2015.
- * Zakon o budžetskom sistemu („Sl. glasnik RS“ 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013 – ispr., 108/2013, 142/2014, 68/2015 – dr. zakon, 105/2015 i 99/2016).
- * Zakon o ambalaži i ambalažnom otpadu (36/2009).
- * Zakon o zaštiti životne sredine (135/2004, 36/2009, 43/2011 odluka US, 14/2016).
- * Zakon o zaštiti i održivom korišćenju ribljeg fonda (128/2014).
- * Zakon o zaštiti prirode (36/2009, 88/2010, 14/2016).
- * Zakon o komunalnim delatnostima („Sl. glasnik RS“, br. 88/2011 i 104/2016).
- * Zakon o lokalnoj samoupravi („Sl. glasnik RS“, br. 129/2007, 83/2014 – dr. Zakon i 101/2016 – dr. zakon).
- * Zakon o teritorijalnoj organizaciji („Sl. glasnik RS“ broj 129/2007).
- * Zakon o upravljanju otpadom (36/2009, 88/2010 i 14/2016).
- * Evropska komisija. Izveštaj o skriningu - Srbija. Poglavlje 27 – životna sredina. Jun 2016.
- * Uredba o vrstama zagađivanja, kriterijumima za obračun naknade za zagađivanje životne sredine i obveznicima, visini i načinu obračunavanja i plaćanja naknade (113/2005, 6/2007, 8/2010, 102/2010, 15/2012, 91/2012, 30/2013, 25/2015).
- * Uredba o kriterijumima za obračun naknade za ambalažu ili upakovan proizvod, oslobođanje od plaćanja obveznicima plaćanja, načinu obračunavanja i plaćanja (8/2010).
- * Uredba o određivanju aktivnosti čije obavljanje utiče na životnu sredinu (109/2009 i 8/2010).
- * Uredba o proizvodima koji posle upotrebe postaju posebni tokovi otpada, obrascu dnevne evidencije o količini i vrsti proizvedenih i uvezenih proizvoda i godišnjeg izveštaja, načinu i rokovima dostavljanja izveštaja, obveznicima plaćanja naknade (54/2010, 86/2011, 15/2012, 41/2013, 3/2014).
- * Uredba o stavljanju pod kontrolu korišćenja i prometa divlje flore i faune (22/2007, 38/2008, 9/2010).

Izrada siže politike se realizuje uz podršku programa CSOnnect koji sprovodi Regionalni centar za životnu sredinu (REC). Program finansira Švedska agencija za međunarodni razvoj i saradnju (SIDA).

Листа накнада које су приход Зеленог фонда Републике Србије, Покрајинског буџетског фонда за заштиту животне средине и Буџетских фондова за заштиту животне средине локалних самоуправа

Шифра ¹	Назив накнаде ¹	Закон и члан који прописује накнаду	Уредба која прописује начин обрачуна
714126	Накнада за стављање у промет заштићених дивљих биљних и животињских врста	<p>Закон о заштити животне средине (135/2004, 36/2009, 43/2011 одлука УС, 14/2016), члан 27, став 5, 6. и 7. – Правно лице, односно предузетник које врши промет врста дивље флоре и фауне дужно је да плаћа накнаду. Висина накнаде утврђује се актом о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне који доноси Влада. Средства остварена од накнаде приход су буџета Републике и користе се наменски за заштиту и унапређивање животне средине.</p>	<p>Уредба о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне (22/2007, 38/2008, 9/2010), члан 17 – За сакупљање заштићених врста у комерцијалне сврхе плаћа се накнада у износу од 10% у односу на формиране цене заштићених врста на годишњем нивоу. Цене заштићених врста Министарство утврђује по претходно прибављеном мишљењу министарства надлежног за трговину, а пре објављивања конкурса за издавање дозвола за сакупљање заштићених врста у комерцијалне сврхе.</p>
714546	Накнада за коришћење рибарских подручја	<p>Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда (128/2014), члан 7. – Приход буџета Републике, а на територији АП, приход је буџета АП. Висина накнаде 15% од износа трошкова за издавање дозволе за привредни риболов и 10% износа трошкова за издавање дозволе за рекреативни риболов.</p>	
714548	Накнада за супстанце које оштећују озонски омотач и накнада за пластичне кесе	<p>Закон о заштити животне средине (135/2004, 36/2009, 43/2011 одлука УС, 14/2016), члан 85. – Обvezник плаћања је свако лице које узрокује загађење животне средине емисијама или производи, користи и ставља у промет сировине, полу производе или производе који садрже материје штетне по животну средину. Средства остварена у висини од 60% приход су буџета Републике, а у висини од 40% приход су буџета јединице локалне самоуправе.</p>	<p>Уредба о врстама загађивања, критеријумима за обрачун накнаде за загађивање животне средине и обvezницима, висини и начину обрачунавања и плаћања накнаде (113/2005, 6/2007, 8/2010, 102/2010, 15/2012, 91/2012, 30/2013, 25/2015) Према члану 5. Уредбе, обvezници плаћања накнаде су: 1) увозници супстанци које оштећују озонски омотач, 2) произвођачи/узорници пластичних кеса, осим биоразградивих.</p>
714549	Накнаде од SO ₂ , NO ₂ , прашкастих материја и одложен отпад	<p>Закон о заштити животне средине (135/2004, 36/2009, 43/2011 одлука УС, 14/2016), члан 85. – Обvezник плаћања је свако лице које узрокује загађење животне средине емисијама, односно отпадом или производи, користи или ставља у промет сировине, полу производе или производе који садрже материје штетне по животну средину. Средства остварена у висини од 60% приход су буџета Републике, а у висини од 40% приход су буџета јединице локалне самоуправе.</p>	<p>Уредба о врстама загађивања, критеријумима за обрачун накнаде за загађивање животне средине и обvezницима, висини и начину обрачунавања и плаћања накнаде (113/2005, 6/2007, 8/2010, 102/2010, 15/2012, 91/2012, 30/2013, 25/2015) Према члану 5. Уредбе, обvezници плаћања накнаде су: 1) загађивачи за емисије SO₂, NO₂, прашкастих материја из постројења за које се издаје интегрисана дозвола, 2) загађивачи прашкастих материја из асфалтних база, 3) произвођач/одлагач неопасног индустријског отпада и опасног отпада за постројења за која се издаје интегрисана дозвола.</p>

¹ Према Правилнику о условима и начину вођења рачуна за уплату јавних прихода и распоред средстава са тих рачуна („Службени гласник РС“ број 107/2016).

714562	Посебна накнада за заштиту и унапређење животне средине	Закон о заштити животне средине (135/2004, 36/2009, 43/2011 одлука УС, 14/2016), члан 87. – Јединица локалне самоуправе може прописати накнаду за заштиту животне средине по основу: 1) коришћења стамбених и пословних зграда, обављање пословне делатности, и за коришћење земљишта за обављање делатности, 2) обављања активности које утичу на животну средину, 3) транспорта нафте и нафтних деривата, сировина, производа и полу производа хемијских и других опасних материја из индустрије.	Уредба о одређивању активности чије обављање утиче на животну средину (109/2009 и 8/2010) Уредба одређује активности чије обављање утиче на животну средину, а за које јединица локалне самоуправе може прописати накнаду за заштиту и унапређивање животне средине. У питању су пројекти за које је обавезна процена утицаја на животну средину (Листа 1) и пројекти за које се може захтевати процена утицаја на животну средину (Листа 2).
741591	Накнада за производе који после употребе постају посебни токови отпада	Закон о управљању отпадом (36/2009, 88/2010 и 14/2016) Члан 47-58 – У посебне токове отпада спада управљање: истрошеним батеријама и акумулаторима, отпадним уљима, отпадним гумама, отпадом од електричних и електронских производа, отпадним флуоресцентним цвима која садрже живу, ПЦБ отпадом, РОPs отпадом, отпадом који садржи азбест, отпадним возилима, медицинским и фармацеутским отпадом. Члан 79 – Произвођач или увозник производа који после употребе постају посебни токови отпада, плаћа накнаду. Средства остварена од накнаде приход су буџета Републике Србије и користе се преко Зеленог фонда Републике Србије.	Уредба о производима који после употребе постају посебни токови отпада, обрасцу дневне евидентије о количини и врсти произведених и увезених производа и годишњег извештаја, начину и роковима достављања извештаја, обveznicima плаћања накнаде... (54/2010, 86/2011, 15/2012, 41/2013, 3/2014) 1) производи/узорници гума 2) производи/узорници производа који садрже азбест 3) производи/узорници акумулатора и батерија 4) производи/узорници минералног или синтетичког уља, 5) производи/узорници електричних и електронских производа 6) производи/узорници возила
741592	Накнада за загађивање животне средине у подручјима од посебног државног интереса	Закон о заштити животне средине (135/2004, 36/2009, 43/2011 одлука УС, 14/2016), члан 85а. – Влада утврђује подручја од посебног државног интереса у области заштите животне средине, као и висину и начин плаћања накнаде за загађивање у овим подручјима. Средства остварена у висини 80% приход су буџета Републике, а у висини 20% приход су локалне самоуправе и користе се наменски за заштиту и унапређивање животне средине.	
741593	Накнада за стављање амбалаже у промет	Закон о амбалажи и амбалажном отпаду (36/2009), члан 43 – Накнаду плаћа испоручилац који амбалажу или упакован производ ставља у промет. Средства од накнаде приход су буџета Републике Србије и користе се наменски за управљање отпадом преко Фонда за заштиту животне средине.	Уредба о критеријумима за обрачун накнаде за амбалажу или упакован производ, ослобађање од плаћања обveznicima плаћања, начину обрачунавања и плаћања (8/2010) Накнада за амбалажу или упакован производ који после употребе постаје амбалажни отпад, плаћа испоручилац који први ставља у промет у Србији, обрачунава се и плаћа према врсти, количини и саставу, намени амбалаже (једнократна и вишекратна).
741594	Накнаде за компензацијске мере	Закон о заштити природе (36/2009, 88/2010, 14/2016), члан 12 – Правно/физичко лице које изазове штетне последице на еколошки значајном подручју или заштићеном природном добру, дужно је да спроведе компензацијске мере међу којима је и новчана накнада у вредности проузрокованог оштећења у случају да није могуће спровести мере санације. Новчани износ је приход буџета Републике и користи се преко Фонда за заштиту животне средине искључиво за финансирање пројекта заштите природе.	Правилник о компензацијским мерама (20/2010)

У следеће три табеле, приказани су текући приходи буџета Републике Србије (РС), АП Војводине (АП) и локалних самоуправа (ЛС), наплаћени у 2014, 2015. и 2016. години, на основу свих накнада за заштиту животне средине. У првој колони је шифра накнаде¹, у другој је назив накнаде¹, у трећој, четвртој и петој је припадност прихода према буџету Републике Србије, АП Војводине и буџету локалних самоуправа у процентима, док су у последње три колоне приказани наплаћени износи у динарима.

2014. година:

Шифра	Назив накнаде	Припадност прихода (%)			Наплаћен износ у динарима		
		РС	АПВ	ЛС	Република Србија	АП Војводина	Локална самоуправа
714126	Накнада за стављање у промет заштићених дивљих биљних и животињских врста	100	0	0	105.709.000	0	0
714546	Накнада за коришћење рибарских подручја	100	100	0	28.924.000	15.107.000	0
714547	Накнада за загађивање животне средине	60	0	40	0	0	0
714548	Накнада за супстанце које оштећују озонски омотач и накнада за пластичне кесе	60	0	40	13.353.000	0	8.902.000
714549	Накнаде од SO ₂ , NO ₂ , прашкастих материја и одложен отпад	60	0	40	2.908.535.000	0	1.939.023.000
714562	Посебна накнада за заштиту и унапређење животне средине	0	0	100	0	0	2.822.296.000
741591	Накнада за производе који после употребе постају посебни токови отпада	100	0	0	2.689.754.000	0	0
741592	Накнада за загађивање животне средине у подручјима од посебног државног интереса	80	0	20	0	0	0
741593	Накнада за стављање амбалаже у промет	100	0	0	15.119.000	0	0
741594	Накнаде за компензацијске мере	100	0	0	0	0	0
УКУПНИ ТЕКУЋИ ПРИХОДИ У 2014. ГОДИНИ					5.761.394.000	15.107.000	4.770.221.000

2015. година:

Шифра	Назив накнаде	Припадност прихода (%)			Наплаћен износ у динарима		
		РС	АПВ	ЛС	Република Србија	АП Војводина	Локална самоуправа
714126	Накнада за стављање у промет заштићених дивљих биљних и животињских врста	100	0	0	67.711.000	0	0
714546	Накнада за коришћење рибарских подручја	100	100	0	27.830.000	12.706.000	0
714547	Накнада за загађивање животне средине	60	0	40	0	0	0
714548	Накнада за супстанце које оштећују озонски омотач и накнада за пластичне кесе	60	0	40	8.849.000	0	5.900.000
714549	Накнаде од SO ₂ , NO ₂ , прашкастих материја и одложен отпад	60	0	40	1.830.147.000	0	1.220.098.000
714562	Посебна накнада за заштиту и унапређење животне средине	0	0	100	0	0	3.304.786.541
741591	Накнада за производе који после употребе постају посебни токови отпада	100	0	0	2.929.096.000	0	0
741592	Накнада за загађивање животне средине у подручјима од посебног државног интереса	80	0	20	0	0	0
741593	Накнада за стављање амбалаже у промет	100	0	0	22.639.000	0	0
741594	Накнаде за компензацијске мере	100	0	0	0	0	0
УКУПНИ ТЕКУЋИ ПРИХОДИ У 2015. ГОДИНИ					4.886.272.000	12.706.000	4.530.784.541

¹ Према Правилнику о условима и начину вођења рачуна за уплату јавних прихода и распоред средстава са тих рачуна („Службени гласник РС“ број 107/2016).

2016. година:

Шифра	Назив накнаде	Припадност прихода (%)			Наплаћен износ у динарима		
		РС	АПВ	ЈЛС	Република Србија	АП Војводина	Локална самоуправа
714126	Накнада за стављање у промет заштићених дивљих биљних и животињских врста	100	0	0	70.595.000	0	0
714546	Накнада за коришћење рибарских подручја	100	100	0	26.282.000	13.521.000	0
714547	Накнада за загађивање животне средине	60	0	40	0	0	0
714548	Накнада за супстанце које оштећују озонски омотач и накнада за пластичне кесе	60	0	40	11.161.204	0	7.440.803
714549	Накнаде од SO ₂ , NO ₂ , прашкастих материја и одложен отпад	60	0	40	2.474.319.220	0	1.649.546.147
714562	Посебна накнада за заштиту и унапређење животне средине	0	0	100	0	0	3.298.095.910
741591	Накнада за производе који после употребе постају посебни токови отпада	100	0	0	3.321.006.402	0	0
741592	Накнада за загађивање животне средине у подручјима од посебног државног интереса	80	0	20	0	0	0
741593	Накнада за стављање амбалаже у промет	100	0	0	11.433.000	0	0
741594	Накнаде за компензацијске мере	100	0	0	0	0	0
УКУПНИ ТЕКУЋИ ПРИХОДИ У 2016. ГОДИНИ					5.914.796.826	13.521.000	4.955.082.860

У табели је приказан однос наменских прихода, збирно за све општине и градове у Србији, и укупних расхода евидентираних као програми заштите животне средине (функционална класификација 500-560), на рачуну буџетског фонда за заштиту животне средине, као и износ пренетих средстава, у периоду 2010-2016:

Врста прихода и расхода у динарима	Износ у динарима
Текући приходи буџетских фондова од накнада у 2010. години	3.430.671.473
Расходи буџетских фондова укупно у 2010. години	1.660.283.300
Неутрошено и пренето у 2011. годину	2.369.512.317¹
Текући приходи буџетских фондова од накнада у 2011. години	4.163.808.015
Укупни приходи у 2011. години (пренети+текући)	6.533.320.332
Расходи буџетских фондова укупно у 2011. години	3.234.997.555
Неутрошено и пренето у 2012. годину	3.350.720.383
Текући приходи буџетских фондова од накнада у 2012. години	2.645.776.582
Укупни приходи у 2012. години (пренети+текући)	5.996.486.965
Расходи буџетских фондова укупно у 2012. години	2.971.895.586
Неутрошено и пренето у 2013. годину	3.263.232.892
Текући приходи буџетских фондова од накнада у 2013. години	3.016.318.383
Укупни приходи у 2013. години (пренети+текући)	6.279.551.275
Расходи буџетских фондова укупно у 2013. години	2.563.212.498
Неутрошено и пренето у 2014. годину	3.956.824.037
Текући приходи буџетских фондова од накнада у 2014. години	4.111.880.625
Укупни приходи у 2014. години (пренети+текући)	8.068.704.662
Расходи буџетских фондова укупно у 2014. години	2.881.001.790
Неутрошено и пренето у 2015. годину	5.428.649.758
Текући приходи буџетских фондова од накнада у 2015. години	4.530.621.775
Укупни приходи у 2015. години (пренети+текући)	9.959.271.533
Расходи буџетских фондова укупно у 2015. години	3.522.265.989 ²
Неутрошено и пренето у 2016. годину	6.520.070.456²

¹ Неутрошена пренета средства у наредну годину нису прста разлика између прихода и расхода. У случају да локална самоуправа има веће расходе од прихода, пренета средства су 0 (нула) динара, а не негативан износ, па се на основу тога рачуна и износ укупних пренетих средстава.

² Износ расхода за 2015. годину и пренетих средстава у 2016. г. урађен је на основу података из 142 локалне самоуправе, за које имамо документе (до 15.03.2017). Недостају подаци за Прешево, Свилајнац и Смедеревску Паланку. С обзиром на то да су ове три општине у 2015. години имале укупне приходе буџетских фондова (текуће+пренете из 2014) у износу од 161.109.799 динара, уколико нису имале довољне расходе, укупан износ пренетих средстава у 2016. Г. може бити 6,6–6,7 милијарди динара.

Град/општина	Текући приходи у 2014. години				Неутрошено и пренето из 2013	Укупни приходи у 2014. години	Расходи фонда у 2014. години	Неутрошено и пренето у 2015
	714548	714549	714,562	Укупно				
1 Александровац	0	0	8,498,459	8,498,459	12,270,581	20,769,040	3,000,000	17,769,040
2 Алексинац	53,486	0	13,550,175	13,603,661	6,974,855	20,578,516	2,070,075	18,508,441
3 Аранђеловац	53	0	14,018,667	14,018,720	0	14,018,720	10,125,770	3,892,950
4 Ариље	0	0	16,982	16,982	0	16,982	7,472,000	0
5 Бабушница	0	0	1,807	1,807	875,297	877,104	1,141,588	0
6 Бајина Башта	0	0	14,735,638	14,735,638	25,817,631	40,553,269	15,534,097	25,019,172
7 Баточина	207,493	0	5,246,077	5,453,570	15,791,059	21,244,629	0	21,244,629
8 Бела Паланка	0	0	10,370,605	10,370,605	10,689,380	21,059,985	2,577,794	18,482,191
9 Београд*	3,559,593	520,588,692	296,203,488	820,351,773	1,275,823,477	2,096,175,250	434,484,815	1,661,690,435
10 Блаце	0	0	1,541,210	1,541,210	1,623,447	3,164,657	1,633,881	1,530,776
11 Богатић	0	0	93,304	93,304	870,994	964,298	0	964,298
12 Бојник	0	0	1,813,601	1,813,601	1,636,320	3,449,921	867,936	2,581,985
13 Ђољевац	0	0	5,123,211	5,123,211	0	5,123,211	1,902,599	3,220,612
14 Бор	0	0	18,528,332	18,528,332	178,185,611	196,713,943	21,316,024	175,397,919
15 Босилеград	0	0	1,332,492	1,332,492	188,890	1,521,382	674,138	847,244
16 Брус	0	0	0	0	0	0	0	0
17 Бујановац	0	0	1,660,128	1,660,128	4,209,245	5,869,373	1,926,400	3,942,973
18 Ваљево*	49,196	0	29,264,889	29,314,085	19,960,814	49,274,899	24,501,214	24,773,685
19 Варварин	0	0	0	0	3,006,631	3,006,631	931,546	2,075,085
20 Велика Плана	0	0	7,160,501	7,160,501	5,052,720	12,213,221	3,265,267	8,947,954
21 Велико Грађиште	0	0	43,530	43,530	1,448,650	1,492,180	0	1,492,180
22 Владимирици	0	0	953,047	953,047	6,319,225	7,272,272	0	7,272,272
23 Владичин Хан	0	0	0	0	0	0	41,806,087	0
24 Власотинце	29,012	317,544	0	346,556	0	346,556	32,000	314,556
25 Врање*	0	0	36,719,057	36,719,057	49,831,602	86,550,659	10,462,671	76,087,988
26 Врњачка Бања	0	0	825	825	4,459,175	4,460,000	1,475,000	2,985,000
27 Гаџин Хан	0	0	730,486	730,486	240,490	970,976	279,097	691,879
28 Голубац	0	0	2,999,972	2,999,972	4,227,507	7,227,479	1,535,310	5,692,169
29 Горњи Милановац	386,541	30,112	9,835,580	10,252,233	0	10,252,233	13,637,822	0
30 Деспотовац	0	0	8,649,202	8,649,202	0	8,649,202	44,793,534	0
31 Димитровград	0	0	3,090,731	3,090,731	6,927,964	10,018,695	1,112,751	8,905,944
32 Дољевац	0	0	1,261,898	1,261,898	292,605	1,554,503	874,800	679,703
33 Жабари	0	0	2,498,086	2,498,086	3,710,606	6,208,692	3,884,985	2,323,707
34 Жагубица	0	0	4,872,876	4,872,876	7,544,214	12,417,090	3,790,000	8,627,090
35 Житорађа	0	0	1,478,334	1,478,334	2,584,444	4,062,778	1,478,334	2,584,444
36 Зајечар*	0	7,906	60,420,213	60,428,119	62,587,002	123,015,121	25,868,119	97,147,002
37 Ивањица	0	0	9,373,067	9,373,067	0	9,373,067	24,815,274	0
38 Јагодина*	0	15,940	41,160,975	41,176,915	137,973,152	179,150,067	74,301,006	104,849,061
39 Кладово	0	0	35,879,549	35,879,549	4,902,899	40,782,448	29,019,493	11,762,955
40 Кнић	0	0	0	0	474,585	474,585	574,000	0
41 Књажевац	0	0	11,273,064	11,273,064	9,625,120	20,898,184	5,221,311	15,676,873
42 Косjerić	0	325,787	13,074,381	13,400,168	20,579,920	33,980,088	21,395,738	12,584,350
43 Коцељева	46,062	286,520	8,569,191	8,901,773	5,817,967	14,719,740	103,685	14,616,055
44 Крагујевац*	112,978	1,989,947	16,903,235	19,006,160	2,807,965	21,814,125	5,794,987	16,019,138
45 Краљево*	0	167,690	27,471,574	27,639,264	13,698,121	41,337,385	9,246,004	32,091,381
46 Крупањ	0	0	2,337,725	2,337,725	5,570,764	7,908,489	1,061,583	6,846,906
47 Крушевач*	0	39,433	13,924,309	13,963,742	21,678,693	35,642,435	14,110,481	21,531,954
48 Куршумлија	0	0	2,989,622	2,989,622	4,139,435	7,129,057	0	7,129,057
49 Кучево	0	0	7,933,764	7,933,764	31,861,541	39,795,305	2,235,138	37,560,167
50 Лапово	0	0	169,457,541	169,457,541	126,763,170	296,220,711	70,825,340	225,395,371
51 Лапово	0	0	4,770,273	4,770,273	3,705,918	8,476,191	1,803,987	6,672,204
52 Лебане	0	0	1,309,155	1,309,155	5,357,150	6,666,305	0	6,666,305
53 Лесковац*	0	242,831	31,825,621	32,068,452	53,474,448	85,542,900	2,897,163	82,645,737
54 Лозница*	0	81,524	11,039,556	11,121,080	0	11,121,080	77,397,639	0
55 Лучани	0	0	7,249,922	7,249,922	0	7,249,922	39,707,488	0
56 Љиг	0	0	4,035,475	4,035,475	5,650,663	9,686,138	1,065,390	8,620,748
57 Љубовија	0	0	2,914,553	2,914,553	1,219,448	4,134,001	2,144,511	1,989,490
58 Мајданпек	0	0	14,215,760	14,215,760	0	14,215,760	21,366,900	0
59 Мали Зворник	0	0	12,084,417	12,084,417	6,085,730	18,170,147	113,898	18,056,249
60 Мало Црниће	0	0	735,946	735,946	0	735,946	5,177,708	0
61 Медвеђа	0	0	344,114	344,114	207,890	552,004	0	552,004
62 Мерошина	0	0	928,352	928,352	3,543,979	4,472,331	0	4,472,331
63 Мионица	0	0	6,151,909	6,151,909	9,761,032	15,912,941	1,289,190	14,623,751
64 Неготин	0	0	44,043,669	44,043,669	117,043,262	161,086,931	29,865,000	131,221,931
65 Ниш*	1,342,889	0	60,232,161	61,575,050	48,912,429	110,487,479	60,961,000	49,526,479
66								

Град/општина	Текући приходи у 2015. години				Неутрошено и пренето из 2014	Укупни приходи у 2015. години	Расходи фонда у 2015. години	Неутрошено и пренето у 2016
	714548	714549	714562	Укупно				
1 Александровац	0	0	9,379,939	9,379,939	17,769,040	27,148,979	2,863,608	24,285,371
2 Алексинац	8,355	0	16,368,701	16,377,056	18,508,441	34,885,497	22,394,216	12,491,281
3 Аранђеловац	0	0	17,563,462	17,563,462	3,892,950	21,456,412	11,537,400	9,919,012
4 Ариље	0	0	18,341	18,341	0	18,341	6,027,984	0
5 Бабушница	0	0	1,580	1,580	0	1,580	3,110,500	0
6 Бајина Башта	0	0	11,396,777	11,396,777	25,019,172	36,415,949	19,660,869	16,755,080
7 Баточина	717,148	0	5,856,031	6,573,179	21,244,629	27,817,808	231,906	27,585,902
8 Бела Паланка	0	0	8,507,691	8,507,691	18,482,191	26,989,882	0	26,989,882
9 Београд*	1,862,983	759,604,927	570,539,604	1,332,007,514	1,661,690,435	2,993,697,949	886,563,211	2,107,134,738
10 Блаце	0	0	1,956,205	1,956,205	1,530,776	3,486,981	2,472,061	1,014,920
11 Богатић	0	0	-90,704	-90,704	964,298	873,594	700,000	173,594
12 Бојник	0	0	1,826,026	1,826,026	2,581,985	4,408,011	654,906	3,753,105
13 Бољевац	0	106,348	1,972,535	2,078,883	3,220,612	5,299,495	1,031,000	4,268,495
14 Бор	0	628,199	23,918,253	24,546,452	175,397,919	199,944,371	86,886,179	113,058,192
15 Босилеград	0	0	1,514,790	1,514,790	847,244	2,362,034	0	2,362,034
16 Брус	0	0	116	116	0	116	27,873	0
17 Бујановац	0	0	3,958,975	3,958,975	3,942,973	7,901,948	56,438,549	0
18 Ваљево*	19,799	0	45,296,408	45,316,207	24,773,685	70,089,892	28,851,750	41,238,142
19 Варварин	0	0	0	0	2,075,085	2,075,085	2,607,956	0
20 Велика Плана	0	0	6,047,507	6,047,507	8,947,954	14,995,461	7,758,573	7,236,888
21 Велико Грађиште	0	0	64,506	64,506	1,492,180	1,556,686	0	1,556,686
22 Владимирици	0	0	1,617,260	1,617,260	7,272,272	8,889,532	0	8,889,532
23 Владичин Хан	0	0	6,486	6,486	0	6,486	42,883,423	0
24 Власотинце	0	96,518	0	96,518	314,556	411,074	0	411,074
25 Врање*	0	422,085	36,506,400	36,928,485	76,087,988	113,016,473	29,006,000	84,010,473
26 Врњачка Бања	0	0	3,954,273	3,954,273	2,985,000	6,939,273	1,500,000	5,439,273
27 Гаџин Хан	0	0	1,542,033	1,542,033	691,879	2,233,912	567,000	1,666,912
28 Голубац	0	0	4,226,393	4,226,393	5,692,169	9,918,562	5,288,303	4,630,259
29 Горњи Милановац	325,258	3,720	11,947,687	12,276,665	0	12,276,665	11,672,276	604,389
30 Деспотовац	0	0	5,327,524	5,327,524	0	5,327,524	48,341,247	0
31 Димитровград	0	0	3,835,292	3,835,292	8,905,944	12,741,236	0	12,741,236
32 Дољевац	0	0	3,963,299	3,963,299	679,703	4,643,002	35,616	4,607,386
33 Жабари	0	0	2,554,108	2,554,108	2,323,707	4,877,815	7,497,291	0
34 Жагубица	0	0	1,595,503	1,595,503	8,627,090	10,222,593	1,595,503	8,627,090
35 Житорађа	0	38,249	1,019,906	1,058,155	2,584,444	3,642,599	0	3,642,599
36 Зајечар*	0	0	146,075,051	146,075,051	97,147,002	243,222,053	41,087,508	202,134,545
37 Ивањица	0	63,371	10,363,522	10,426,893	0	10,426,893	39,602,229	0
38 Јагодина*	0	40,517	62,647,616	62,688,133	104,849,061	167,537,194	63,271,560	104,265,634
39 Кладово	0	0	28,379,068	28,379,068	11,762,955	40,142,023	32,256,455	7,885,568
40 Кнић	0	0	448	448	0	448	954,270	0
41 Књажевац	0	0	10,698,615	10,698,615	15,676,873	26,375,488	15,771,344	10,604,144
42 Косјерић	0	706,568	12,892,043	13,598,611	12,584,350	26,182,961	11,581,325	14,601,636
43 Коцељева	5,424	197,587	6,021,140	6,224,151	14,616,055	20,840,206	2,675,822	18,164,384
44 Крагујевац*	0	5,258,822	15,943,296	21,202,118	16,019,138	37,221,256	17,799,692	19,421,564
45 Краљево*	0	280,975	29,389,264	29,670,239	32,091,381	61,761,620	18,253,919	43,507,701
46 Крупањ	0	0	4,598,461	4,598,461	6,846,906	11,445,367	3,579,456	7,865,911
47 Крушевач*	0	100,464	13,718,817	13,819,281	21,531,954	35,351,235	13,277,988	22,073,247
48 Куршумлија	0	0	4,538,403	4,538,403	7,129,057	11,667,460	1,197,024	10,470,436
49 Кучево	0	0	14,683,234	14,683,234	37,560,167	52,243,401	0	52,243,401
50 Лајковац	0	108,402	113,153,878	113,262,280	225,395,371	338,657,651	170,571,025	168,086,626
51 Лапово	0	0	4,555,091	4,555,091	6,672,204	11,227,295	4,895,344	6,331,951
52 Лебане	0	0	1,592,042	1,592,042	6,666,305	8,258,347	0	8,258,347
53 Лесковац*	234,198	325,964	48,992,669	49,552,831	82,645,737	132,198,568	48,992,669	83,205,899
54 Лозница*	663	47,363	17,104,982	17,153,008	0	17,153,008	70,144,340	0
55 Лучани	0	0	13,969,275	13,969,275	0	13,969,275	26,668,679	0
56 Љиг	0	1,075,245	4,433,500	5,508,745	8,620,748	14,129,493	557,300	13,572,193
57 Љубовија	0	0	5,245,831	5,245,831	1,989,490	7,235,321	1,548,721	5,686,600
58 Мајданpek	0	0	22,873,094	22,873,094	0	22,873,094	6,706,726	0
59 Мали Зворник	0	0	5,627,536	5,627,536	18,056,249	23,683,785	3,000,000	20,683,785
60 Мало Црниће	0	35,908	110,933	146,841	0	146,841	795,000	0
61 Медвеђа	0	0	386,508	386,508	552,004	938,512	380,000	558,512
62 Мерошина	0	0	921,365	921,365	4,472,331	5,393,696	535,221	4,858,475
63 Мионица	0	0	5,810,894	5,810,894	14,623,751	20,434,645	1,752,400	18,682,245
64 Неготин	0	1,396,613	44,995,977	46,392,590	131,221,931	177,614,521	32,198,000	145,416,521
65 Ниш*	830,252							